

DATUM	17-6-2016
AAN	De leden van de Statencommissie RGW
VAN	Gedeputeerde Van den Berg
ONDERWERP	Beantwoording technische vragen Ontwerp PRS en PRV (Herijking 2016)

Op 24 mei 2016 zijn de ontwerp PRS en –PRV (Herijking 2016) vastgesteld door GS. Vanaf 31 mei liggen de ontwerpen ter inzage. De Ontwerpen zijn ter informatie aan u toegestuurd en door uw commissie ter bespreking geagendeerd voor uw vergadering van 20 juni a.s. De leden van de Statencommissie hebben tot 13 juni technische vragen kunnen stellen. In dit document zijn deze vragen, ingedeeld naar de inhoudsopgave van PRS en PRV, beantwoord ten behoeve van de vergadering van de Statencommissie RGW van 20 juni.

Vragen over de Ontwerp PRS 2013-2028 (Herijking 2016)

In algemene zin

1. D66: Wat zal het verdere proces na de commissie RGW zijn ten aanzien van het geen daar wordt besproken, aangezien het ontwerp al ter inzage ligt.
Antwoord: Het proces van de herijking is vrij kort. Om vaststelling eind 2016 te halen, zoals gewenst is in verband met het op de herijking volgende proces van de Omgevingsvisie, moest het Ontwerp van de PRS en PRV (herijking 2016) voor het zomerreces van 2016 ter inzage gelegd worden, zoals ook is vastgelegd in de Kadernotitie (PS, november 2015). Om die reden vinden terinzagelegging en informeren van de Statencommissie RGW gelijktijdig plaats. Zoals in de statenbrief staat vermeld, ontvangen uw Staten in de tweede helft van 2016 de concept PRS en PRV (herijking 2016) samen met de concept Nota van beantwoording over de reacties tijdens de tervisielegging ten behoeve van uw vaststellingsproces.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Utrecht, een blijvend aantrekkelijke provincie

2. SP: Pagina 5. Hierbij zien wij graag dat er een verandering gaande is in de soort woningen die worden verlangd. Zoals ouderen woningen, starters, een en twee persoonshuishoudens en de mogelijkheid tot generatiewoningen.
Antwoord: Niet van toepassing. Dit is een opmerking en geen vraag.
3. PvdD: Op pagina 5 en op pagina 20 wordt gesteld dat schaalvergroting in de landbouw noodzakelijk is om de concurrentie het hoofd te bieden. Er zijn echter zeer veel onderzoekers die menen dat schaalvergroting niet zonder risico is, en dat er juist ingezet zou moeten worden op verduurzaming en kleinschaligheid om de landbouw toekomstbestendig te maken. Zie onder andere het rapport van het LEI, "Duurzaam concurreren in de Nederlandse melkveehouderij". Waarom is in de tekst van de PRV gekozen om deze omstreden visie op de landbouw op te nemen?
Antwoord: Deze tekst is gebaseerd op onze landbouwvisie, waarin we hebben opgenomen dat de agrariër zich in Utrecht naar verwachting in drie richtingen ontwikkelt: (1) schaalvergroting en intensivering: om de productie verder te optimaliseren en het bedrijfsinkomen op peil te houden; (2) ontwikkeling multifunctionaliteit: productie van voedsel met een meerwaarde van maatschappelijke (natuur, landschap, water), private diensten (zorg, educatie en recreatie) en/of duurzame energie; en (3) beëindiging economische bedrijfsvoering: een deel gaat op kleine schaal als hobbyboer verder. In de praktijk van de afgelopen jaren zien wij veel agrariërs vanuit ondernemerschap de eerste, dan wel derde optie kiezen.

4. PvdD: Op pagina 5 wordt tevens vermeld dat de biodiversiteit nog steeds afneemt, en dat daar velerlei oorzaken voor zijn. Ook dit lijkt een ongenueanceerde weergave van de werkelijkheid: de afname van de biodiversiteit in natuurgebieden is sterk geremd door het natuurbeleid, en hoofdzakelijk in agrarisch gebied gaat de biodiversiteit nog hard achteruit. Waarom zijn bij het schrijven van dit stuk de conclusies van het Compendium voor de Leefomgeving en het Planbureau voor de Leefomgeving niet als feitelijke onderbouwing meegenomen?
Antwoord: Deze tekst is gebaseerd op Natuurbeleid 2.0 waarin staat dat door de grote afname van biodiversiteit in het agrarisch gebied de totale biodiversiteit voor geheel Utrecht, ondanks lokale successen, iets afneemt. Deze tekst is in de PRS inderdaad veralgemeniseerd, omdat ook andere sectoren naast landbouw invloed kunnen hebben op de biodiversiteit in de provincie en omdat dit ook buiten Utrecht speelt.
5. SP: De laatste alinea van pagina 5 zijn wij het niet eens. Door de liberalisering MOET er schaalvergroting plaatsvinden. Wij vinden dat er in eerste instantie moet worden gekeken naar duurzame landbouw. Grootschalig betekent echt niet per definitie een betere kwaliteit. Kwaliteit zou boven kwantiteit moeten gaan, om de biodiversiteit, landschap en natuur te waarborgen.
Antwoord: Dit is een stellingname en niet zozeer een vraag. Zie het antwoord op vraag 3 voor een beantwoording van de mogelijk achterliggende vraag.
6. SP Pag. 6 eerste alinea. Schaalvergroting in de landbouw geeft in onze optiek, geen goed vestigingsklimaat. Veel dieren op een kluitje geeft meer kans op ziekten (bv vogelgriep) en stankoverlast, grote landbouw bedrijven geven overlast in zware machines en gewasbeschermingsmiddelen en insecticiden.
Antwoord: Dit is een stellingname en niet zozeer een vraag. Zie het antwoord op vraag 3 voor een beantwoording van de mogelijk achterliggende vraag.
7. VVD: op pagina 6 staat: "We zitten samenvattend in een periode van transformatie en transitie. Een periode die zich kenmerkt door ondertussenheid." Zijn dit niet wat vage zinnen in een verder vrij concreet document?
Antwoord: Deze zinnen zijn bewust zo geformuleerd om ruimte te geven aan het in de toekomst inspelen op de mogelijk veranderende toekomst.
8. PVV: "2/3 van het woningbouwprogramma wordt binnen de actuele rode contouren gerealiseerd." En hoe de resterende 1/3?
Antwoord: De resterende 1/3 wordt buiten de actuele rode contouren gebouwd in 'toekomstige woningbouwlocaties'. Dit is het 'streven'. Feitelijk is een groter deel van het woningbouwprogramma binnen de rode contouren gesitueerd, in de PRS 2013 81 % en in de herijking 2016 91 %. Het verschil is te verklaren door enerzijds wijzigingen in het woningbouwprogramma en anderzijds actualisatie van de rode contouren, waarbij uitbreidingslocaties waarvoor een ruimtelijk plan is vastgesteld binnen de rode contour zijn gebracht.
9. SP: Pag. 7 2/3 woningbouw opgave in stedelijk gebied zou aansluiten bij de vraag. Vandaag (9-6 bij RTV Utrecht) gelezen dat er weer meer gezinnen uit de stad trekken naar buitengebieden. Kloppen uw gegevens nog wel? En zo ja, worden er dan nog wel voorzieningen gerealiseerd in landelijk gebied? Ligt de focus niet te veel op stedelijk gebied waardoor de voorzieningen in het landelijk gebied nog verder worden afgebroken?
Antwoord: Het in de PRS aangeduide 'stedelijk gebied' betreft alles binnen de rode contour, dus alle kernen, dorpen en steden. Volgens het bericht van het CBS (9/6) verlieten in 2014 en 2015 vooral meer jonge gezinnen de vier grote steden, maar nam desondanks in deze steden het aantal gezinnen met jonge kinderen toe. Bovendien verhuizen deze gezinnen meestal niet naar 'het buitengebied', maar naar omliggende gemeenten. Ondanks dat er, ten opzichte van een paar jaar geleden, meer gezinnen uit de grote stad verhuizen is er nog steeds veel vraag naar stedelijk wonen, naast gezinnen ook door een- en tweepersoonshuishoudens.
10. SP: Pag. 8 Volgens ons heeft de eerste herijking plaatsgevonden in 2014. Echter er staat: De eerste evaluatie heeft plaatsgevonden bij de herijking van de PRS en PRV in 2016.
Antwoord: In 2014 zijn twee partiële herzieningen van de PRS en PRV opgesteld. De eerste partiële herziening (PS, maart 2014) betrof actualiteiten op het gebied van duurzame energie en bouwontwikkelingen en over het voldoen aan het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Barro) van het Rijk die te laat

werd vastgesteld (1-10-2012) om nog volledig mee te nemen in de PRS en PRV van februari 2013. De tweede partiële herziening (PS, november 2014) ging over duurzame energie. Met de herijking die gestart is nadat het nieuwe College van GS in mei 2015 is aangetreden, wordt voor de eerste keer integraal gekeken naar de PRS en PRV die in 2013 zijn vastgesteld.

11. SP: Pag. 14 Versimpeling van de regels voor de intensieve veehouderij vinden wij geen verbetering, hoe moeten wij dat zien?
Antwoord: De keuze van de versimpeling van de regels is gebaseerd op het vervallen van de reconstructiewet is per 1 juli 2014. De PRS en PRV dateren van begin 2013. Omdat het Reconstructiebeleid nu geen wettelijke basis meer heeft, is met gemeenten en diverse betrokkenen verkend of deze aparte regelgeving geschrapt zou kunnen worden. De conclusie hiervan is, dat we het beleid voor intensieve veehouderij in het voormalige reconstructiegebied gelijk trekken met het beleid zoals dat geldt in de rest van de provincie.
12. SP: Pag.17 1.8 Samenhang: *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)* van het Rijk: Het Rijk zet het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid in ten behoeve van een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Dit via een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de reiziger voorop zet, investeringen scherp prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit met elkaar verbindt. Hiervoor heeft het Rijk beleid ontwikkeld op basis van een filosofie die uitgaat van vertrouwen, heldere verantwoordelijkheden, eenvoudige regelgeving en een selectieve Rijksbetrokkenheid. Hoe moeten wij bovenstaande zien in de aanbestedingen OV?
Antwoord: Dit betreft een samenvattende beschrijving van de hoofdlijnen van het SVIR. De vraag heeft betrekking op de relatie met de aanbestedingen OV. Ons beleid t.a.v. de aanbestedingen OV is echter geen ruimtelijk vraagstuk en om deze reden niet opgenomen in de PRS.

Hoofdstuk 2 Visie 2040 en voorgenomen ontwikkeling 2028

2.1 Visie 2040

13. SP: Pag. 20 Woningen zijn vanaf 2020 energieneutraal. Ambitieuze streven maar hoe gaat dat verwezenlijkt worden?
Antwoord: we hebben de Visie 2040 die was opgenomen in de kadernota Ruimte (vastgesteld PS 13 december 2010) vrijwel ongewijzigd ingevoegd. Deze Visie was niet opgenomen in de PRS 2013, maar er werd wel naar verwezen. Zoals aangegeven is zo'n lange termijnvisie, een stip aan de horizon, een hulpmiddel voor het formuleren van beleid. In deze PRS is het ruimtelijk beleid voor het opwekken van duurzame energie verwoord in 4.2.2. en 4.2.3. Ons beleid met betrekking tot het energieneutraal maken van de woningvoorraad zal onder andere worden opgenomen in de nog vast te stellen Energie-agenda en het Beleidskader Binnenstedelijke Ontwikkeling.
14. SP: Evenals kwaliteit van het OV : Passend bij de inzet op binnenstedelijk ontwikkeling, heeft qua bereikbaarheid het accent gelegen op de ontwikkeling van het openbaar vervoer. De kwaliteit ervan is verbeterd, zowel de trein, de tram als de bus. Ook hier willen wij weten hoe dat bereikt gaat worden, want het mag niets kosten?
Antwoord: zie beantwoording vraag 13. In 6.4 geven we aan hoe we hier via het ruimtelijk beleid aan willen bijdragen.
15. SP: Pag. 20: De werkgelegenheid is harder gegroeid dan de beroepsbevolking. Er heeft een transitie plaatsgevonden naar zorg-, kennis- en creatieve economie. Dat zorgt voor meer werkgelegenheid in woonwijken en meer kleinschalige bedrijvencomplexen. Bedrijventerreinen zijn geherstructureerd, geherprofileerd en worden intensiever gebruikt. Hier hebben zich voor een deel ook andere functies gevestigd, waardoor ze levendiger zijn geworden. Hoe gaan we dat dan doen?
Antwoord: zie beantwoording vraag 13. In 6.3 gaan we specifiek in op ons beleid met betrekking tot werklocaties.

2.4 Duurzame leefomgeving

16. SP: Pag. 24 Ontwikkeling Duurzame leefomgeving: Klimaat neutraal en klimaat bestendig is belangrijk, daarom zijn inventarisaties voor alle vormen van duurzame energie belangrijk. SP is er dan ook voor om zoveel mogelijk daken in de provincie te gebruiken voor zonne-energie in de vorm van panelen dan wel zonne-dakpannen, ook de daken van corporatiewoningen. Veel meer werk maken van nul op de meter woningen en energiezuinig maken van woningen, ook corporatie woningen die vaker een lag energielabel hebben. Tegel eruit en planten erin moet breed gepromoot worden in het kader van de klimaatadaptatie.
Antwoord: De PRS en PRV scheppen hiervoor de ruimtelijke randvoorwaarden, (eventuele) uitvoering vindt plaats via andere sporen.
17. D66: p.23, tweede alinea: Hier staat dat we gemeenten uitnodigen uit om met initiatieven voor duurzame energie te komen. Waarom is hier alleen een afwachterende houding beschreven, terwijl we hier concreet een doelstelling op hebben.
Antwoord: Dit is afgeleid van het coalitieakkoord 2015-2019 waarin is opgenomen "Wij houden ons aan de afspraak met het Rijk om uiterlijk in 2020 in Utrecht met 65,5 MWe bij te dragen aan de landelijke doelstelling voor windenergie. Hierbij houden wij vast aan de in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie vastgestelde locaties. Voldoende draagvlak bij de gemeenteraad is voor ons een randvoorwaarde bij het realiseren van locaties voor schone energie. (...) Naast windenergie zien wij in de provincie zeker kansen voor andere vormen van hernieuwbare energie. Wij zien vooral mogelijkheden voor zonne-energie en het gebruik van restwarmte. Ook in de landbouw is er ruimte voor het opwekken van duurzame energie zoals bio-energie en zonne-energie. Via het aanjaagteam en het ruimtelijk beleid stimuleren wij de productie van duurzame energie inde provincie." Het coalitieakkoord is duidelijk over het benodigde draagvlak bij de gemeenteraad en over de provinciale rol van stimuleren. Om die reden is gekozen voor de formulering "We nodigen gemeenten uit om met initiatieven hiervoor te komen en zullen dit ondersteunen en faciliteren." Overigens is dit vergelijkbaar met de formulering zoals die in de PRS al stond en daarmee kloppend met het karakter van een herijking.

2.6 Vitale dorpen en steden

18. PVV: pag. 24: "Wij willen experimenteerruimte bieden voor het realiseren van proeftuinen voor duurzame innovaties." Dit vinden wij erg ruim, vaag en cryptisch. Waar hebben we het hier over? Wie bepaalt waarmee geëxperimenteerd gaat worden, wie neemt de verantwoordelijkheid en hoe wordt het gefinancierd? Zijn er bepaalde gebieden aangewezen voor genoemde proeftuinen?
Antwoord: De formulering laat bewust ruimte voor interpretatie, omdat we partijen willen uitnodigen om met ideeën te komen. In de PRS hebben we één specifiek experimenteergebied aangeduid, het Utrecht Science Park (zie 6.3). Over inhoud, verantwoordelijkheid en financiering van een dergelijk experiment maken betrokken partijen samen en met de provincie afspraken.
19. D66: p.25, vierde alinea: waar wordt op bedoeld als er wordt gezegd dat het rijkswegennet sterk wordt verbeterd om de bereikbaarheid te garanderen?
Antwoord: het gaat om de uitwerking van de planstudies A27/A12 Ring Utrecht, A27/A1 Knooppunt Hoevelaken en A27 Houten-Hooipolder (zie 6.3.1.1).
20. SP: Pag. 25 vitale dorpen en steden. Met alleen een bijdrage aan een beter draagvlak voor ov zijn we er niet. Er gaan weer meer jonge gezinnen buiten de stad wonen, waardoor er meer druk op forensen komt te liggen. Als je schone lucht wilt en minder druk op de snelwegen in onze provincie zullen we meer en beter OV moeten verzorgen. Dan ben je er niet met draagvlak. Voor woon-werk verkeer en scholen zal goed OV moeten zijn anders stapt iedereen in de auto. Slimme combinaties fiets en bus met deugdelijke stallingen zal een must zijn evenals voorzieningen als winkels, theater en pinautomaten. Bij het bouwen van nieuwe woonlocaties moet vanaf het eerste huis de OV op orde zijn anders kopen of leasen mensen auto's en komt het met het OV nooit meer goed. Laten we leren van Leidsche Rijn. Dat moest ook zo'n OV locatie worden maar omdat eerst de huizen zijn gebouwd en pas later het OV heeft daar bijna iedereen twee auto's.
Antwoord: Niet van toepassing. Dit is een opmerking en geen vraag.

21. SP: Pag. 26. Dat de tram wordt doorgetrokken naar de Uithof is hartstikke goed alleen dat hij in het weekend niet rijdt is een gemiste kans, met alle aanwezige sportvelden daar en zijn ook steeds meer bedrijven waar het weekend ook wordt gewerkt.
Antwoord: Niet van toepassing. Dit is een opmerking en geen vraag.

2.7 Dynamisch landelijk gebied

22. D66: p.26, vijfde alinea: Waarom wordt hier de ontwikkeling van het natuurnetwerk geschrapt, als onderdeel van een dynamisch landelijk gebied?
Antwoord: Hier is de veranderde indeling van de PRS gevolgd. Dit is niet geschrapt, maar verplaatst naar de beschrijving onder 'Bescherming kwaliteiten'.
23. D66: p.26, zevende alinea: Waarom wordt hier 'het ervaren van rust en stilte' geschrapt als vorm van recreatie
Antwoord: Hier is de veranderde indeling van de PRS gevolgd. Dit is niet geschrapt, maar verplaatst naar de beschrijving onder 'Duurzame leefomgeving'.
24. SP: Pag. 27 Graag zien wij dat er meer wordt ingezet op duurzame en biologische landbouw, omdat wij dat beter vinden voor milieu, biodiversiteit en gezonde producten. Minder gewasbescherming en veel minder pesticiden komen de bijen, andere insecten en bodemleven ten goede.
Antwoord: Niet van toepassing. Dit is een opmerking en geen vraag.

2.8 Visiekaart

25. SP: Pag. 28 voorgenomen stedelijke ontwikkeling. De SP ziet graag een substantieel deel van de woningen die worden gebouwd, in de vorm van sociale woningbouw, vanwege de nu al lange wachtlijsten en de beoogde huisvesting van de vele statushouders. De vraag verandert van gezinswoningen naar ouderen- en woningen voor een en twee persoonshuishoudens, generatiewoningen en kangoeroewoningen.
Antwoord: in de PRS gaat het alleen over locaties en woningbouwcapaciteit, niet over de woningdifferentiatie.

Hoofdstuk 3 Sturing

3.1 Provinciale rol

26. D66: p.31, vijfde alinea: Hier staat nu gewijzigd dat de rol van de provincie 'conditionerend' is. Wat wordt hier precies mee bedoeld? Conditionerend kan bijv. betekenen 'belonen en straffen' of 'voorwaarden stellen'. Dat is overigens ook erg afwachtend, waar erboven toch staat dat durf en daadkracht nodig zijn.
Antwoord: Conditionerend zoals hier bedoeld richt zich op "condities scheppen voor". Dus de juiste condities scheppen voor het bereiken van onze, gemeenschappelijke of gemeentelijke doelen. Dit past bij de accentverlegging van toetsen naar ontwikkelen. We denken vooraf mee en helpen dingen mogelijk maken.
27. D66: p.31, vijfde alinea: Wat wordt er bedoeld met de zin 'Daarmee wordt ook teveel versnippering van beleidsaandacht tegengegaan en geprioriteerd'?
Antwoord: Dit heeft betrekking op de keuze 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. De provincie pakt alleen een rol daar waar ze nodig is en bemoeit zich niet met andere onderwerpen die bijvoorbeeld des gemeentes zijn.

28. PVV: pag. 32 "In de PRV bieden wij in zoveel mogelijk gevallen afwegingsruimte voor de gemeenten." Welke criteria worden hierbij gehanteerd?

Antwoord: Deze criteria kunnen verschillend zijn per artikel in de verordening. Mogelijke formuleringen zijn bijvoorbeeld: "Een ruimtelijk plan kan ontwikkelingen mogelijk maken, mits...(bv artikel 2.1, lid 7) of "In afwijking van artikel ....kan een ruimtelijk plan kan ...ontwikkelingen (bv verstedelijking) toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden" (bijvoorbeeld artikel 3.11 lid 2). In het eerste geval gaat het doorgaans om kwalitatieve waarborgen, in het tweede geval wordt iets toegestaan onder de voorwaarde dat echt een kwalitatieve tegenprestatie wordt geleverd voor de inbreuk op het reguliere PRV-regime.

29. D66: p.32, tweede alinea: we nodigen uit aan gebieden om zich te melden als experimenteerruimte, maar daar zijn verder geen ideeën of kaders bij gegeven. Daarmee kan het dus voor ieder willekeurig gebied gaan? Maar voor wat voor gebieden is dat nu een reële keuze die wat op kan leveren? en gaan wij ons daarover bij gemeenten melden?

Antwoord: Gemeenten hebben ons gevraagd of de experimenteerruimte die er nu is voor Eiland van Schalkwijk breder ingezet zou kunnen worden. Om dit voor ieder gebied in de provincie en ieder thema in de verordening potentieel mogelijk te maken is vooraf niet aangegeven waar dit over kan gaan. GS nodigen in het voorstel gemeenten uit om met hun ideeën met de provincie te bespreken. Op voorhand is dus ook niet te zeggen voor wie dit een reële keuze is en wat dit op kan gaan leveren. Het experiment zal dat uit gaan wijzen.

30. GroenLinks: Waarom is er behoefte aan meer experimenteerruimte à la Schalkwijk?

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 29.

31. D66: p.32, vierde alinea: wat wordt er mee bedoeld als wij van de gemeenten vragen 'aandacht te geven aan'? Gaat het dan om een beoordeling of een specifiek knelpunt zich voor doet en toelichten waarom dat al dan niet een oplossing vereist?

Antwoord: Daar waar in de PRS de term 'aandacht vragen' gebruikt wordt, gaat het om onderwerpen binnen het beleid die de provincie belangrijk vindt, maar waar geen regel voor opgenomen is in de verordening. Bij alle beleidsonderwerpen is steeds een kopje 'realisatie' opgenomen. Deze formuleringen zijn opgenomen onder het deelpopje 'stimuleren'. Gemeenten zijn niet verplicht hier rekening mee te houden, het is immers geen regel in de verordening, maar de provincie vraagt om dit wel te doen.

3.4 Ruimtelijke kwaliteit

32. GroenLinks: In het Statenvoorstel staat dat gekozen is voor alleen "behouden" van kwaliteiten. Hoe verhoudt zich dit tot pagina 37 van de PRS waarin wel degelijk staat "en versterken"? Waarom wordt niet duidelijker gekozen voor het behouden, versterken en (innovatief) ontwikkelen van kwaliteit?

Antwoord: In de Statenbrief is aangegeven, dat bij de PRV-regel die ziet op de bescherming van de kwaliteiten van cultuurhistorie en landschap alleen nog gesproken wordt over behouden van kwaliteiten, niet over versterken. Het versterken van die kwaliteiten is wel degelijk ook een doel van de provincie, maar die moet vooral via stimulerend, faciliterend beleid worden bereikt. In de PRV wordt bij reguliere, toelaatbare ontwikkelingen in het landelijk gebied geen tegenprestatie meer gevraagd in de vorm van "versterking van het landschap". Dat kan wel het geval zijn, indien het gaat om ontwikkelingen waarbij van een provinciale basisregel (bijvoorbeeld het verbod op verstedelijking; hoofdstuk 3 van de PRV) wordt afgeweken. Zie verder het antwoord bij vraag 102 (Bijlage kernkwaliteiten landschap.)

Hoofdstuk 4 Duurzame leefomgeving

4.1 Het bodem- en watersysteem

33. GroenLinks: Er is een toelichting opgenomen op de motie, maar in de toelichting is water als “mede” ordenend opgenomen, terwijl de motie is gericht op water als ordenend principe. Hoe luidt de toelichting uitgaande van “ordenend”?

Antwoord: Bij behandeling van de motie is het woordje ‘mede’ toegevoegd, voordat deze is vastgesteld. Zie ook bijgevoegde afbeelding van de tekst van de motie. GS staan hier ook achter, omdat het niet haalbaar en wenselijk is dat ruimtelijke ordening sectoraal wordt vormgegeven. Als water het enige ordenend principe zouden zijn, dan lijkt er bijvoorbeeld helemaal geen plaats voor bebouwing en traditionele landbouw in bodemdalingsgevoelig gebied. Wel is met deze herijking water “meer” ordenend dat voorheen (zie beantwoording volgende vraag). Ook wordt voor onder meer het bodemdalingsgevoelig gebied een zorgvuldig proces doorlopen dat kan leiden tot een nadere verankering in het omgevingsbeleid.

Motie Water als ordenend principe

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen op 7 december 2015
ter behandeling van Statenvoorstel vaststelling Bodem-, Water- en Milieuplan
2016-2021,

constaterende dat:

- In het ontwerpbesluit Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021 staat in paragraaf 2.1 ‘Onze visie en doelen’: ‘Wij streven naar bodem-, water- en milieukwaliteiten die passend zijn voor de functie van een gebied.’;
- Het college in het Collegeakkoord 2015-2019 ‘In Verbinding’ op pagina 10 het volgende heeft vastgelegd: ‘Bij elke ruimtelijke ontwikkeling wordt water meegenomen als ordenend beginsel. De functies volgen de vereisten die het water aan het gebied stelt.’;

overwegende dat:

- Het bovenstaande citaat uit het Bodem-, Water en Milieuplan 2016-2021 in tegenspraak is met het bovenstaande citaat uit het coalitieakkoord;

verzoeken het college van GS om:

- Bij de uitvoering van het Bodem- Water en Milieuplan 2016-2021, en hiermee samenhangend beleid, in lijn met het coalitieakkoord bij iedere ruimtelijke ontwikkeling water ^{mede} mee te nemen als ordenend beginsel en de functies van het gebied de vereisten die het water aan het gebied stelt te laten volgen.

en gaan over tot de orde van de dag.

34. GroenLinks: Welke beleidskeuzes zouden consistent zijn met (de motie) Water als ordenend principe?

Antwoord: Aangezien de motie gaat over water als mede ordenend principe, hebben GS zich daarop gericht. Er zijn nadere bepalingen opgenomen voor bodemdalingsgevoelig gebied (PRS 4.1.2), voor overstroombaar gebied (PRV 1.13, PRS 4.1.6) en voor klimaatadaptatie (PRS 4.2.1). Niet alleen inhoudelijk maar ook qua proces is geborgd dat water als mede ordenend principe wordt gehanteerd, onder meer door het toepassen van de lagenbenadering, wat explicieter is weergegeven.

4.1.2. Bodemdaling

35. PvdD: Op pagina 40 wordt de tekst veranderd in "Bodembewerkingen ten behoeve van graslandvernieuwing". Welke vormen van bodembewerking moeten daar onder worden verstaan?
Antwoord: Bij graslandvernieuwing wordt de oude grasmat gefreesd of ondergeploegd en daarna wordt de grond geëgaliseerd om een zaaibed te maken voor de herinzaai van het grasland.
36. D66: p.40, realisatie: hier is de relatie met het AVP 'in woorden' geschrapt, maar daar zit toch een deel van de financiering voor de aanpak?
Antwoord: Dit is juist, de financiering van het Programma Aanpak Veenweiden loopt ook via AVP middelen. Dit is dus onterecht geschrapt en dit zullen we herstellen.
37. GroenLinks: In §4.1.2 is sprake van bewerkingen die wel zijn toegestaan in voor bodemdaling gevoelig gebied. Wat houden de toegestane bewerkingen precies in? Zijn deze oxidatie-bevorderend (en daarmee bodemdaling versterkend)?
Antwoord: Zie vraag 35. Het gaat hier om bodembewerkingen die niet jaarlijks, maar slechts incidenteel nodig zijn. Door de geringe frequentie zal het effect op bodemdaling gering zijn.

4.1.3 Drinkwaterwinning

38. D66: p.41, zesde alinea: hier wordt gesproken over een calamiteitenwinning bij Nieuwegein zonder dat het grondwaterbeschermingsgebied is. Wanneer zou hier gebruik van worden gemaakt? En is het dan niet van belang om dit zo snel mogelijk te regelen?
Antwoord: De calamiteitenwinning is al decennia operationeel. Deze grondwaterwinning wordt slechts sporadisch ingezet, wanneer door verontreiniging in het Lekkanaal de kwaliteit van het oppervlaktewater onvoldoende is voor de drinkwaterbereiding. Momenteel bereiden wij in samenwerking met Waternet de aanwijzing van een boringsvrije zone voor. Deze zal worden opgenomen in de Provinciale milieuverordening, waarna ook de kaart in de PRS en PRV zal worden aangepast.

4.2 Klimaatverandering, gezondheid en veiligheid

4.2.2. Duurzame energie

39. VVD: Op pagina 46 staat 'Wij hebben als ambitie om minimaal 10% van de energiebehoefte in onze provincie duurzaam op te wekken in 2020.' In welk document is deze ambitie eerder benoemd? Klopt de formulering wel? Of wordt 'behoefte aan elektriciteit' bedoeld in plaats van 'energiebehoefte'?
Antwoord: Dit komt voort uit de doelstelling 20% in 2020 in de Kadernota Ruimte. In de PRS 2013 is aangegeven dat we op basis van potentieel studies duurzame energie mogelijk 10% in 2020 kunnen halen. Daarmee is het tempo naar 2040 vertraagd maar niet verlaten. Deze 10% is opgenomen als ambitie. Voor de Energie-Agenda (beoogd vaststelling najaar 2016) is een verkenning gedaan naar energieverbruik. Hieruit blijkt dat in de provincie Utrecht jaarlijks circa 100 PJ energie wordt gebruikt. Dit bestaat voor krap 20% uit elektriciteit, ongeveer 45% uit warmte (meest aardgas en klein deel restwarmte) en circa 35% autobrandstoffen. Het theoretisch potentieel voor duurzame energie is beperkt tot ruim 30 PJ nu tot 85 PJ in 2040. Dit komt neer op ongeveer 30-85% van het huidige energiegebruik, inclusief verkeer en vervoer en 55-145% exclusief verkeer en vervoer. Het potentieel van nu is gebaseerd op beschikbaarheid op provinciaal grondgebied van energiebronnen (biomassa en waterkracht), ruimte binnen wettelijke kaders (wind), geschikt dakoppervlak (zon op daken), beschikbaar niet-landbouw areaal (zonnevelden) en commercieel te bedienen warmtevraag (geothermie). Bij het potentieel in 2040 is rekening gehouden met hogere rendementen en afname van landbouwareaal dat beschikbaar kan komen voor energieproductie. Het potentieel van geothermie daalt omdat de warmtevraag in de toekomst af zal nemen door energiebesparing. In het nationale energieakkoord hebben de provincies beloofd zich in te zetten voor een aantal nationale doelstellingen voor energiebesparing (1,5% per jaar), productie van hernieuwbare energie (14% in 2020 en 16% in 2023). Deze doelstellingen zijn niet provinciaal toebedeeld.

40. VVD: Op pagina 47 staan 'windenergie, bio-energie, en zonne-energie in veldopstellingen' als belangrijkste duurzame energiebronnen benoemd. Op basis waarvan is hier een selectie gemaakt en staan bijvoorbeeld diepe geothermie en thorium hier niet bij?
Antwoord: De genoemde belangrijkheid is gebaseerd op de te verwachten bijdrage aan de productie van duurzame energie en het beleidsmatige belang voor de afwegingen in de PRS. Diepe geothermie en haar ruimtelijke effecten is als beleid opgenomen in het BWM-plan. Artikel 3.9 ziet toe op alle vormen van duurzame energie; daarmee ook op andere vormen van productie. Thorium zien GS (voorsnog) niet als bron voor duurzame energie; mede gezien de milieueffecten bij gebruik als nucleaire energie.
41. D66: p.47, stimuleren: ik mis hier het programma waaronder dit zou kunnen vallen, zoals IFL
Antwoord: In uw Staten wordt ook gesproken over de Energie-Agenda. Hierin is onder andere het voorstel opgenomen voor het programma Energietransitie. Binnen het programma IFL zijn voorstellen gedaan voor toepassing binnen twee concrete windenergie initiatieven. Pas zodra zicht is op vaststelling van deze programma's en de inhoud ervan definitief is, kan er naar verwezen worden.
42. D66: p.48, derde alinea: waarom wordt het Klooster als mogelijke locatie geschrapt?
Antwoord: Gerealiseerde locaties, zoals het Klooster, staan niet vermeld in tekst en kaart in de PRS.
43. D66: p.49: Waarom is hier bij de provinciale rol het betrekken van de omgeving bij een goede ruimtelijke inpassing en draagvlak hiervoor niet opgenomen?
 Let op: hierna gaat het mis met de paragraafnummering
Antwoord: Bij de paragraaf windenergie (4.2.3) kan inderdaad de provinciale rol zoals opgenomen bij 4.2.2 omtrent ondersteuning gebiedsprocessen worden opgenomen.
44. PVV: pag. 48 windmolens: "Voor alle locaties geldt dat wij voorkeur hebben voor realisatie met draagvlak bij het gemeentebestuur". Hier wordt gemeentebestuur genoemd. Welk orgaan wordt hiermee bedoeld, de gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders of de burgemeester? Wij gaan ervan uit dat die voorkeur veranderd wordt zodat het een voorwaarde is dat een gemeenteraad akkoord gaat.
Antwoord: Gemeentebestuur is de gezamenlijke aanduiding voor de organen die bevoegd zijn om een gemeente te besturen. Het gemeentebestuur bestaat uit de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester. Inderdaad moet dus (ook) de gemeenteraad akkoord gaan.
45. PVV: pag. 48: "Doorgroei naar meer windenergie wordt niet uitgesloten". Het kost nu al veel moeite om zonder nadelige gevolgen die 65,5 Mw te halen. Waarom heeft u deze ambitie?
Antwoord: De opgave voor 65,5 MW komt voort uit een landelijke ambitie tot 2020. Het college heeft, naast het voldoen aan deze opgave, ook onze eigen ambitie met betrekking tot duurzame energie. De 65,5 Mw opgave ziet het college dan ook niet als limitatief bij het bepalen van de eigen ambitie; uitgangspunt is maximale invulling van de energiebehoefte via duurzame energie.
46. GroenLinks: Is het een idee om Duurzame Energie niet onder de paragraaf klimaatverandering te scharen, maar in een aparte paragraaf. De paragraaf klimaatverandering kan dan focus hebben op adaptatie, en voor duurzame energie kan dan recht gedaan worden aan het bredere palet aanleidingen dan alleen klimaatverandering.
Antwoord: Die suggestie nemen wij mee. Dit kan via een aparte paragraaf of het hernoemen van de paragraaf aanduiding. Op de kaart is dit al wel aangepast, in de paragraaftitels nog niet.
47. GroenLinks: Klopt het dat gezien de planningshorizon voor Rijnenburg hier ruimtelijk tamelijk probleemloos windturbines kunnen worden geplaatst, omdat deze tegen de tijd dat er behoefte aan bebouwing ontstaat de windturbines toch aan het einde van de levensduur zijn? Is draagvlak vanuit de gemeente dan nog een criterium met toegevoegde waarde?
Antwoord: In de tijd zou het kunnen passen. Echter los van de tijdshorizon bij planvoorbereiding of de eventuele tijdelijkheid van opstellingen, hecht het college aan gemeentelijk bestuurlijk draagvlak voor windenergie.

4.2.4 Gezonde leefomgeving

48. D66: p.52, derde alinea: in het laatste deel gaat het over nieuwe gevoelige bestemmingen in de nabijheid van de rode contour in relatief hoogbelaste gebieden, waar rekening wordt gehouden met de aanpassing van de rode contour. Waarom is hier niet gekozen om die activiteiten op grotere afstand te houden? Zeker als het gaat om minimaal belaste gebieden, kan dat juist een kwaliteit zijn.

Antwoord: Een grote afstand tussen belastende bronnen en gevoelige bestemmingen is één van de mogelijkheden om te voorkomen dat nieuwe gevoelige bestemmingen in hoogbelaste gebieden terecht komen. Er zijn echter meer provinciale belangen, zoals natuur en bereikbaarheid, waardoor situering op grote afstand niet altijd mogelijk is.

49. D66: p.53, reguleren: wat wordt met 'significant' bedoeld, als het gaat om negatieve beïnvloeding van stiltegebieden? structureel een beetje en/of eenmalig veel?

Antwoord: Bedoeld wordt een beïnvloeding die leidt tot een duidelijk hoger geluidsniveau. In de PRV is in de toelichting op artikel 2.5, 2^e lid, opgenomen dat een toename van de geluidsbelasting niet significant is, indien wordt voldaan aan een richtwaarde van 35 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ op 50 m afstand. De PRS en PRV richten zich niet op eenmalige zaken, zoals een evenement. Sturing van dergelijke activiteiten in relatie tot stiltegebieden gebeurt via de Provinciale milieuverordening.

50. D66: p.53, reguleren: ik mis hier de normen die we stellen aan uitbreiding van bouwblokken, die nu wel in de tekst genoemd staat. Dit komt later bij landbouw wel aan de orde, maar hoort hier evenzeer.

Antwoord: Dat klopt, die missen hier inderdaad. Dit kan toegevoegd worden.

51. PvdD: Op pagina 53 staat geschreven dat veehouderijen door fijnstof, geuremissies, zoönosen en het gebruik van antibiotica "impact hebben op de fysieke leefomgeving". Op welke wijze is er bij het mogelijk maken van uitbreidingen van veehouderijen boven de 1,5 hectare (megastallen) rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel zoals dat in de Omgevingswet verankerd zal zijn?

Antwoord: Het voorzorgsbeginsel moet nog definitief vorm krijgen in de Omgevingswet. Bij het afwegingskader, waarnaar wij op zoek gaan voor het meewegen van effecten op de gezondheid bij die uitbreidingen, wordt dit voorzorgsbeginsel betrokken.

Overigens is het nu al zo dat wij bij het mogelijk maken van uitbreidingen van veehouderijen maatregelen vragen om de gezondheidsrisico's zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast is behoud van een rendabele veehouderij die bijdraagt aan de voedselvoorziening een belang waar wij rekening mee houden.

Hoofdstuk 5 Beschermen kwaliteiten

5.1 Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS)

5.1.1 Buitenplaatsen

52. D66: p.55, vijfde alinea: Er wordt hier verwezen naar het beleid 2012-2015 ten aanzien van buitenplaatsen. Aangezien het een uitvoeringsagenda betrof en 2015 al enige tijd voorbij is, roept dit hier wel vragen op.

Antwoord: Dit is een terechte opmerking. De zin 'Het beleid is verwoord in de 'Uitvoeringsagenda Historische Buitenplaatsen provincie Utrecht 2012-2015' zal worden geschrapt omdat deze niet meer actueel is. Het buitenplaatsenbeleid maakt nu integraal onderdeel uit van de Cultuur- en erfgoednota 2016 – 2019 'Alles is NU'. Een verwijzing naar deze nota in de PRS is niet noodzakelijk.

5.2 Landschap

53. GroenLinks: Op welke wijze wordt in de PRS gereguleerd dat bij ruimtelijke ontwikkelingen de Utrechtse kwaliteitsgidsen daadwerkelijk worden gebruikt (dus voorbij vrijblijvendheid)?
Antwoord: De kwaliteiten die per landschap zijn opgenomen in de PRS zijn afkomstig uit de kwaliteitsgidsen, waarin deze zijn beschreven en uitgewerkt. Wij vragen een uitwerking van deze kwaliteiten in de ruimtelijke plannen. De kwaliteitsgidsen zijn nu als inspirerende documenten vastgesteld door PS, maar de ervaring is dat de gidsen goed worden gebruikt. Wij gaan de kwaliteitsgidsen evalueren. Dit kan eventueel ook leiden tot een voorstel voor een andere vorm van regulering van het gebruik hiervan.
54. GroenLinks: Is het mogelijk om alsnog in de verordening ontwikkeling met kwaliteit centraler te stellen? Dus door duidelijker te verwijzen naar kwaliteiten, de kwaliteitsgidsen, een procesvoorschrift van een ontwerpproces (met experts en omwonenden) en gebiedsvisies gericht op kwaliteit?
Antwoord: In hoofdstuk 3 van de PRS wordt aangegeven dat in een aantal artikelen een tegenprestatie wordt gevraagd. Hiermee heeft kwaliteit nadrukkelijk een plek. De processen die gevoerd worden zijn veelal maatwerk. Voorschriften kunnen dan het gesprek over kwaliteiten in de weg zitten. Wij stimuleren een integrale gebiedsgerichte aanpak waarbij kwaliteit een vanzelfsprekend onderdeel is.
55. GroenLinks: U kondigt een evaluatie aan van de kwaliteitsgidsen. Kunt u daarbij de wens meenemen om het sturen op kwaliteit centraler te verankeren in de verordening? Op die manier ontstaat ook ruimte voor verruiming in ontwikkelingsmogelijkheden (ofwel deregulering)?
Antwoord: Het sturen op de kwaliteiten die zijn uitgewerkt in de kwaliteitsgidsen zal zeker een onderdeel zijn van de evaluatie. Een eventuele behoefte aan centralere verankering zal uit deze evaluatie moeten blijken. Dan zal ook bekeken worden of dit meer ruimte voor ontwikkelingsmogelijkheden geeft.

5.4 Natuur

5.4.1 Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland

56. D66: p.67, vijfde alinea: Waarom wordt hier niet opgemerkt dat bij reguliere landbouw binnen de NNN, wel kan worden aangemoedigd om te extensiveren en/of kringlopen te sluiten?
Antwoord: Behoud grondgebondenheid en zoveel mogelijk sluiten van kringlopen zijn doelstellingen die wij via stimuleringsbeleid (AVP, POP3) voor de hele Utrechtse landbouw en dus zeker ook binnen NNN nastreven. Dit zullen we onder het kopje stimuleren toevoegen.
57. PvdD: Op pagina 67 en 71 valt te lezen dat uitbreiding van agrarische activiteit binnen de NNN mogelijk blijft, indien natuurwaarden niet worden aangetast. Betekent dit dat het gebruik van landbouwgif op deze agrarische bedrijven binnen de NNN verboden wordt en overbemesting niet wordt toegestaan? Op welke wijze is uitbreiding van megastallen te rijmen met het uitgangspunt van het natuurbeleid, namelijk het bevorderen van de biodiversiteit?
Antwoord: In ons huidig ruimtelijk beleid is regulier gebruik van agrarische gronden geen ruimtelijke activiteit met significante gevolgen voor het NNN. Gebruik van wettelijk toegelaten bestrijdingsmiddelen en bemesting binnen de geldende bemestingsnormen hebben geen significante gevolgen en zijn daarmee dus toegestaan. Uitbreiding van bestaande agrarische bouwpercelen wordt alleen toegestaan nadat bezien is of de ontwikkeling gevolgen heeft voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN gebied.
58. PvdD: Op pagina 69 wordt gemeld dat er een "Natuurcompensatiebank" zal worden gevormd. Uiteraard is het ten eerste zaak om te voorkomen dat natuur wordt aangetast en überhaupt gecompenseerd dient te worden. Op welke wijze wordt voorkomen dat de vergemakkelijking van natuurcompensatie leidt tot meer aantasting van de natuur?
Antwoord: De voorwaarden waaronder het NNN significant aangetast zou mogen worden zijn niet gewijzigd. Als er sprake is van groot openbaar belang, er geen alternatieven mogelijk zijn en de aantasting zo veel mogelijk gemitigeerd wordt is de aantasting mogelijk. Mits deze aantasting gecompenseerd wordt en dit verzekerd is als het ruimtelijk plan is vastgesteld. Aan die compensatie worden verschillende eisen gesteld. De eis over de plaats van de compensatie hebben we zodanig geformuleerd dat, als het functioneren van het

NNN dit toelaat, het niet strikt nodig is om in de nabijheid van de aantasting te compenseren. Met de mogelijkheid van een compensatiebank willen we de effectiviteit van de compensatie verbeteren (minder versnippering, betere natuurkwaliteit).

59. GroenLinks: De passage over het Binnenveld wordt geschrapt. Wat is de stand van zaken ten aanzien van het vastleggen van de begrenzing van de EHS/NNN in dit gebied?

Antwoord: Onder het kopje Gebiedsprojecten (PRS 5.4.1 - Toelichting) wordt het gebiedsproces Binnenveld nader toegelicht.

5.4.2 Gebiedsbescherming groene contour

60. D66: p.75, tweede alinea: Het kan zijn dat er groene contour wordt opgeofferd in openbaar belang en alternatieven ontbreken. Begrijp ik hier dat met 'in natura' bedoeld wordt dat dit daadwerkelijk wordt gecompenseerd met nieuwe NNN natuur in de groene contour? en dus niet met nieuwe groene contour?

Antwoord: Inderdaad. Er moet binnen de Groene Contour of aansluitend bij het NNN nieuwe natuur gerealiseerd worden. Deze gerealiseerde natuur gaat daarna, bij een herziening van de PRS, onderdeel uitmaken van het NNN.

61. D66: p.75, tweede alinea: Betreft compenseren een reële optie, als je niet over grond beschikt in de groene contour? Dan zal hier alsnog voor onteigend moeten worden? Kun je dan een willekeurig stuk grond kiezen, gezien mijn vraag hierna?

Antwoord: Als de veroorzaker van de aantasting van de groene contour (of van het NNN) niet over de grond beschikt zal deze aangekocht moeten worden. Het is inderdaad een ingewikkelde opgave hiervoor geschikte grond te vinden. Hierdoor is de mogelijkheid om de ontwikkeling te realiseren erg beperkt. Daarom is voorgesteld om een natuurcompensatiebank te vormen. Voor compensatie zal in principe niet onteigend worden.

62. D66: p.75, derde alinea: Klopt de opmerking nog wel dat wij zelf binnen de groene contour niet actief natuur realiseren? Dit zou toch het gevolg kunnen zijn van compensatie?

Antwoord: Alleen als wij zelf de veroorzaker zijn van een aantasting van de Groene contour zullen wij actief compensatie moeten realiseren. En eventueel als een deel van de groene contour ingezet wordt in de compensatiebank-opzet

63. D66: p.75, vijfde alinea: Er is blijkbaar 500ha niet aangewezen groene contour, wat ik overigens voor het eerst hoor. Kan een initiatiefnemer met grond aangrenzend aan de NNN zich bij GS melden voor herkwalificatie? Constateer je dan niet feitelijk dat alle gronden aansluitend aan het NNN een zelfde toegevoegde waarde zouden hebben? Gaat de stelling dan wel op dat compensatie 'in natura' van groene contour zo moeilijk is?

Antwoord: De grenzen van NNN en Groene contour zijn bij deze herijking gecontroleerd op de juiste topografische ligging, die door het gebruik van verschillende topografische ondergronden in de loop van de jaren niet allemaal correct bleken te zijn. Daarbij is conform de afspraak in het Akkoord van Utrecht ook niet-agrarisch gebruikte grond, vooral bouwblokken en erven, uit de Groene contour verwijderd. Bij het doorvoeren van de wijzigingen is de oppervlakte van de Groene contour op de kaart via GIS opnieuw vastgesteld en bleek veel minder te zijn dan de afgesproken 3000 ha.

Gronden die direct grenzen aan het NNN kunnen in aanmerking komen voor compensatie mits ze het functioneren van het NNN versterken. Dit betekent echter niet dat alle gronden een toegevoegde waarde hebben en in aanmerking komen. De koppeling, die gemaakt wordt met de stelling dat compensatie in natura in de groene contour moeilijk is, kunnen wij niet volgen. Het vinden van compensatiegronden, ook in de Groene contour, is niet altijd gemakkelijk, omdat eigenaren vrijwillig bereid moeten zijn deze gronden om te laten zetten in natuur dan wel te verkopen. Een voldoende vergoeding is niet altijd een oplossing, soms heeft een agrarisch bedrijf bijvoorbeeld teveel problemen met verminderen van oppervlakte agrarische gronden.

64. D66: p.76, derde alinea: hier staat alleen een regulerende rol, maar hoe beschrijf je de rol die we willen gaan bieden in de ondersteuning zoals vastgesteld in het AVP?

Antwoord: Dit is een goed punt. Toegevoegd kan worden: "Participeren: - Gebiedsgerichte aanpak voor gezamenlijke kwaliteitswinst van natuur."

5.4.3 Bescherming leefgebieden

65. D66: p.76, zesde alinea: Er wordt gesteld dat de kerngebieden voor weidevogels bekend zijn. Dat zijn echter de gebieden waar ze nu in grote mate zitten. Hoe kun je er regulerend mee omgaan als ze ineens een nieuw gebied betrekken?

Antwoord: Hoewel we over een reeks van jaren gekeken hebben naar waar de kerngebieden liggen kan het inderdaad voorkomen dat kerngebieden verschuiven c.q. verplaatsen. Bij een volgende herijking van de PRS/PRV (of Omgevingsvisie en – verordening) kunnen de dan geldende kerngebieden opgenomen worden.

66. D66: p.76, zesde alinea: Ontwikkelingen die de situatie in een weidevogelkerngebied aantasten zijn derhalve onwenselijk. Is het een bewuste keuze om hier niet bijvoorbeeld het woord 'significant' op te nemen (zoals ook bij stiltegebieden)? Uit de huidige tekst volgt dat een minimale potentiële aantasting al onacceptabel zijn. Het eerste voorbeeld van een ingreep die wordt genoemd is een wandelpad of fietspad, terwijl je daar verschillende varianten van zou kunnen voorstellen met minimale impact.

Antwoord: Dit is een omissie. We zullen het woord 'significant' toevoegen in de tekst van de PRS.

Hoofdstuk 6 Vitale dorpen en steden

6.1 Algemene beleidslijn verstedelijking

67. GroenLinks: In de PRS is opgenomen dat maatschappelijke opgaves buiten de rode contour kunnen worden geaccomodeerd indien nodig en mits ruimtelijk aanvaardbaar. In de PRS staat ook dat de behoefte in de regio groter is dan het programma. Is dan de noodzaak om buiten de rode contour te moeten bouwen voor een maatschappelijke opgave de facto altijd onderbouwd?

Antwoord: nee. Zolang er nog binnenstedelijke mogelijkheden zijn is het niet nodig om buiten de rode contour te bouwen. En de woningbehoefte op regionaal niveau is overal hoger dan het woningbouwprogramma, maar de hoogte van het tekort kan per gemeente verschillen.

68. GroenLinks: Met andere woorden, in feite resteren alleen de criteria "maatschappelijke opgave" (hoe is die gedefinieerd?) en het algemene "ruimtelijk aanvaardbaar". Kan daar op zijn minst sturing op kwaliteit, zie vragen hierover, aan toegevoegd worden?

Antwoord: de 'urgente maatschappelijke opgave' hebben we niet nader gedefinieerd. Het is aan gemeenten om dit te motiveren. "Ruimtelijke kwaliteit" maakt onderdeel uit van de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid.

6.2 Wonen

69. VVD: Gesteld wordt dat de in de PRS en PRV opgenomen woningbouwprogramma's passen binnen de geprognoseerde regionale woningbehoefte in de planperiode. Moet dat niet omgekeerd zijn als je aan de vraag tegemoet wilt komen?

Antwoord: Niet de woningbehoefte, maar de ruimtelijke mogelijkheden zijn bepalend voor het woningbouwprogramma in de PRS. De woningbehoefteprognose is bij de samenstelling van het woningbouwprogramma als referentie gehanteerd. Deze keuze is reeds gemaakt in het Streekplan 2005-2015 en overgenomen in de PRS 2013. (zie onder andere 2.8 en 6.2.) 'Wij zoeken het evenwicht tussen (leef)kwaliteit en druk op de ruimte. Wij kiezen dan ook nadrukkelijk voor beheerste groei. Dit betekent dat niet de kwantitatieve vraag maar de ruimtelijke mogelijkheden bepalend zijn voor nieuwe ontwikkelingen.' (Streekplan 2005-2015, p. 24)

70. D66: p. 81, vijfde alinea: wat is de status van Rijnenburg, nu er geen woningbouwprogramma is. Welke status heeft dit gebied nu? Zie 6.2.2.

Antwoord: Rijnenburg is opgenomen als 'toekomstige woonlocatie'. Dit betekent dat wij (destijds) met de gemeente overeenstemming hebben over deze uitbreidingslocatie en dat wij deze ruimtelijk aanvaardbaar achten. Zoals in 6.5.3.6 onder het kopje 'Herijking 2016' is aangegeven verwachten wij thans echter niet meer dat de uitbreidingslocatie Rijnenburg in de PRS-periode wordt ontwikkeld, en daarom hebben we geen programma meer opgenomen voor deze locatie, en is er ook geen woningaantal meer opgenomen in de PRV (Bijlage Wonen). Voor de langere termijn willen we deze woningbouwlocatie echter in beeld houden. Tot die tijd zien wij voor Rijnenburg, naast het huidige agrarische gebruik, vooral mogelijkheden voor inrichting als een pauzeland met vormen van duurzame energieopwekking.

6.3 Werken

6.3.3 Detailhandel

71. D66: p.93, vijfde alinea: heeft dit nieuwe beleid directe werking of moeten we wachten tot gemeenten het hebben opgenomen in bestemmingsplannen?

Antwoord: Indien bedoeld wordt op het beleid t.a.v. detailhandel: de regel richt zich op nieuwe bestemmingsplannen die gemeenten opstellen. Ook bij actualisering dienen gemeenten de PRV in acht te nemen.

72. D66: p.94, tweede alinea: waarom wordt er op het agrarisch bedrijf alleen verkoop van eigen producten toegestaan? Betekent deze formulering dat het niet is toegestaan op ook producten van de burens te verkopen?

Antwoord: Nee, zo is deze formulering niet bedoeld. Waar het hier om gaat is dat het moet gaan om een nevenfunctie op een agrarisch bedrijf, niet om een zelfstandige detailhandelsfunctie.

6.4 Verkeer en vervoer

6.4.2 Fiets en wandelverkeer

73. D66: p.98, vierde alinea: hier staat nog wel 'wandelen' in de titel, maar verder gaat de tekst ogenschijnlijk alleen over de fiets. Er wordt wel gesproken over natransport bij OV bij werklocaties, maar daarbij speelt juist lopen ook een belangrijke rol die nu lijkt onder te sneeuwen.

Antwoord: Juist om de belangrijke rol die lopen (vooral binnenstedelijk) speelt bij het voor- en natransport van OV, hebben wij de term 'wandelen' in de titel gehandhaafd. Echter, vanuit het provinciale ruimtelijke beleid is onze betrokkenheid bij deze routes zeer beperkt.

6.5 Regionale uitwerking

74. GroenLinks: Er is aangegeven dat het stedelijk programma voor woningen omhoog is bijgesteld. Is bij de ruimtevraag ook de vrijkomende ruimte door de Thematische Structuurvisie Kantoren betrokken?

Antwoord: De TSK doet geen uitspraken over een nieuwe stedelijke invulling van de locaties waar planreductie door middel van het vast te stellen inpassingsplan plaatsvindt. Deze afweging wordt nadrukkelijk aan de gemeente gelaten, door in het inpassingsplan geen bestemmingen op te nemen die in een nieuwe stedelijke invulling voorzien. Voor veruit de meeste van de in de TSK genoemde locaties zijn ons nog geen concrete nieuwe plannen bekend. Als gevolg van planreductie kan blijken dat de ruimtelijke mogelijkheden voor woningbouw binnen de rode contouren hoger zijn dan het PRS-programma. Daarbij merken wij op dat niet alle plekken met de bestemming kantoor ook geschikt blijken (te maken) voor woningbouw, omdat aan kantoren lagere eisen worden gesteld aan de luchtkwaliteit en geluidsbelasting ter plaatse.

6.5.3 Regio Utrecht

75. GroenLinks: Waarom staan er op pagina 110 andere getallen in de twee tabellen in de kolommen binnenstedelijk en uitbreiding?

Antwoord: de aantallen zijn gewijzigd door enerzijds de herijking van het woningbouwprogramma (bijvoorbeeld geen woningen op de uitbreidingslocatie Rijnenburg, maar ophoging van het binnenstedelijk programma gemeente Utrecht met 5000 woningen), en anderzijds de actualisatie van de rode contouren, waardoor de uitbreidingslocaties waarvoor een ruimtelijk plan is vastgesteld, binnen de contour zijn opgenomen (bijvoorbeeld Hoef en Haag Vianen). De toelichting is te vinden in 6.5.3.1 t/m 6.5.3.9 onder het kopje 'Herijking 2016'.

6.5.3.5 Stichtse Vecht

76. D66: p.113, tweede alinea: Waarom wordt er bij het Hof van Breukelen geen woningbouw meer voorzien? Het lijkt ook niet (meer) als OV-knooppunt te worden genoemd.

Antwoord: In 2013 was er sprake van een grootschalig plan voor herontwikkeling rondom het station van Breukelen. Dit plan is echter te ambitieus gebleken en gestrand, waardoor deze plancapaciteit is weggevalen. Uiteraard is het mogelijk dat er de komende jaren weer nieuwe, kleinschaliger plannen in deze omgeving worden ontwikkeld en gerealiseerd. Deels wordt dit door de gemeente zelf al opgepakt. Station Breukelen is wel aangeduid als knooppunt (Kaart 9, verkeer en vervoer). De provincie heeft de afgelopen jaren dan ook geïnvesteerd in het versterken van de knooppuntfunctie in de vorm van de P+R.

77. GroenLinks: Waarom worden er in Hof van Breukelen niet langer ook woningen ontwikkeld?

Antwoord: Zie beantwoording vraag 76.

Hoofdstuk 7 Dynamisch landelijk gebied

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: ruimte voor dynamiek en kwaliteit

78. PvdD: Pag. 25-26 en 120-122. Op welke wijze wordt voorkomen dat met de verbrede vorm van Ruimte voor Ruimte een wildgroei aan woningen in landelijk gebied ontstaat, waardoor de openheid van het landschap in gevaar komt? Betaalt de provincie mee aan de Ruimte voor Ruimte regeling? Zo ja, hoeveel?

Antwoord: Met de verbreding van het Ruimte voor Ruimte beleid wordt beoogd de drempel te verlagen voor geschikte vormen van functiewijziging en daarmee voor de sloop van overbodige bedrijfsgebouwen. De hoeveelheid bebouwing in het landelijk gebied kan daardoor afnemen. Nieuw te bouwen woningen moeten nog steeds op het erf bij de oude bedrijfswoning worden gerealiseerd, tenzij een betere locatie beschikbaar is. De openheid van het landschap is dus niet in het geding. De provincie betaalt niet mee aan de regeling. Gemeenten overigens ook niet. Initiatieven voor functiewijziging in combinatie met sloop moeten zichzelf kunnen bedruipen.

7.2 Kernrandzone

79. GroenLinks: De afgelopen jaren is geconstateerd (zie beantwoording door GS van eerdere schriftelijke vragen) dat de drijfveer om iets in de kernrandzone te willen meestal primair voorkomt uit de wens tot een ruimtelijke ontwikkeling (in de zin van verstedelijkend) en niet primair vanuit de wens om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren (waarna in een integrale visie passende stedelijke ontwikkelingen daar onderdeel van worden). Hoe gaat deze PRS de mindshift/paradigmaverandering die kennelijk nog steeds nodig is bij gemeenten bevorderen? Waarom is een verlichting van de eisen in dit licht verstandig?

Antwoord: Gebleken is dat het zonder meer eisen van een integrale visie voor iedere meer dan zeer beperkte ontwikkeling door gemeenten als een zware belasting wordt ervaren. Daarbij komt dat in huidige tijd de gemeentelijke middelen dermate krap zijn, dat aan de opstelling van brede gebiedsvisies geen prioriteit wordt gegeven. Via marktinitiatieven komen tot plannen die resulteren in kwaliteitsversterking vormt dan een redelijk alternatief. Reden om de ontwikkeling van brede integrale visies voor de kernrandzones bij

gemeenten niet meer te eisen, maar aan te bevelen. In periodiek ambtelijk overleg en via instrumenten als de Ruimtelijke agenda's zullen wij gemeenten echter blijven stimuleren tot het opstellen van dergelijke visies.

80. GroenLinks: Op welke wijze is nu de afspraak in het coalitieakkoord "Voor de kernrandzones onderzoeken we hoe we maatwerk kunnen bieden aan kleinschalige lokale economische ontwikkelingen die bijdragen aan de leefbaarheid, vanzelfsprekend met behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit." verwerkt?
Antwoord: Dergelijke ontwikkelingen kunnen op twee manieren bijdragen aan verbetering van de leefbaarheid. Enerzijds als financieringsvorm voor de ontwikkeling van voorzieningen in de kernrandzone, die ten goede komen aan de (recreatieve) behoefte in de aangrenzende kern. Anderzijds als deze wordt uitgeplaatst uit de kern vanwege gebrek aan ontwikkelruimte bij het bedrijf, dan wel negatieve impact op de leefbaarheid. De vrijkomende ruimte kan vervolgens worden benut voor binnenstedelijke ontwikkeling.

7.3 Landbouw

81. PvdD: Pag. 125. De grondgebonden veehouderij mag groeien naar 2,5 hectare. Hoeveel koeien kunnen er op 2,5 hectare bouwperceel worden gehouden? Welke extra eisen aan dierenwelzijn worden er gesteld aan een melkveehouderij die wil uitbreiden naar 2,5 hectare? Is weidegang een onderdeel van deze eisen?
Antwoord: Het aantal melkkoeien dat kan worden gehouden op een bouwperceel van 2,5 ha hangt af van het stalsysteem en van de benodigde ruimte voor andere bebouwing zoals mestsilo en voeropslag. Aantallen van 300 -500 komen voor. Voor uitbreidingen naar een bouwperceel 2,5 geldt als extra eis dat er duidelijke bovenwettelijke verbeteringen van het dierwelzijn gerealiseerd worden. De boer kan zelf bepalen welke welzijnsmaatregelen voor zijn bedrijf het best toepasbaar zijn. Weidegang is één van de mogelijke maatregelen.
82. PvdD: Hoeveel intensieve veehouderijen zijn er gevestigd in de provincie Utrecht? Hoeveel daarvan hebben een grootte van 1,5 hectare of meer?
Antwoord: In de provincie Utrecht zijn ongeveer 120 intensieve veehouderijen gevestigd. Daarvan hebben 8 een bouwperceel groter dan 1,5 ha.
83. PvdD: Hoeveel mestvergisters telt de provincie Utrecht op dit moment?
Antwoord: Deze vraag kunnen we niet beantwoorden, want het aantal mestvergisters wordt niet geregistreerd.

Kaarten

84. 1. De kaarten 10 en 11 zijn moeilijk leesbaar: wat kan ik uit kaart 10 opmaken? Kan van kaart 11 het kleurgebruik duidelijker?
Antwoord: Onduidelijk is, of dit om de kaarten van de PRS of de PRV gaat. Daarom worden beide verklaard:
- *Kaart 10 van de PRS betreft de regionale uitwerking in stedelijke programma's. Hierop zijn alleen de gemeentegrenzen aangegeven. Dit is niet te veranderen.*
  - *Kaart 11 van de PRS betreft de categorieën landelijk gebied en kernrandzones die beiden dezelfde begrenzing kennen (het gebied buiten het stedelijk gebied / de rode contouren). Hierdoor kan dit niet aangepast worden. Wel kan overwogen worden om de kaart voor de kernrandzones alsnog te verbijzonderen door per kern met rode contour een indicatieve zone rond de kern op te nemen.*
  - *Kaart 10 van de PRV betreft de landbouwartikelen uit de PRV. Doordat hier drie categorieën over elkaar heen vallen kan dit leiden tot slechtere leesbaarheid. Een oplossing kan zijn om een aparte kaart voor de glastuinbouw te maken.*
  - *Kaart 11 van de PRV is vrijwel identiek aan kaart 13 van de PRS, maar heeft één categorie minder (recreatietoervaartnet). Deze kaart is al leesbaarder gemaakt door hier de stiltegebieden vanaf te halen. Deze kaart wordt niet verder aangepast.*

Vragen over Ontwerp PRV 2013 (Herijking 2016)

1. Gehele Provincie Utrecht

Artikel 1.1 Algemene bepalingen

85. PvdD: Pag. 7. Onder welke definitie valt een melkveebedrijf dat het merendeel van het voer importeert (soja etc.)? Valt deze bedrijfsvorm onder grondgebonden of niet-grondgebonden landbouw/veehouderij?
Antwoord: Het rantsoen van melkkoeien bestaat grofweg voor 2/3 deel uit ruwvoer (gras en snijmais) en 1/3 deel uit krachtvoer (o.a. soja). Wanneer het ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig is van bij het bedrijf behorende grond, dan valt het bedrijf onder grondgebonden landbouw.

Artikel 1.5 Experimenteerruimte

86. GroenLinks: In de verordening (1.5 lid 3) staat dat GS gebieden deze status kan geven. Waarom GS en niet PS? Aangezien PS de kaderstelling van PRS/PRV vaststelt lijkt het logischer aan PS het oordeel te gunnen om gemeenten de vrijstellingen te geven. Zeker gezien het louter procesmatige karakter van de voorgestelde voorwaarden.
Antwoord: De status van experimenteerruimte zal gegund worden op basis van een gezamenlijk handelingskader en bijbehorende werkwijze. Het overleg over kader en handelwijze zal door het dagelijks bestuur van gemeente en provincie en eventuele andere partijen gevoerd worden. Hierbij zullen partijen vanzelfsprekend naar draagvlak zoeken. Voor het verankeren van de experimenteerruimte in de PRV is voorgesteld om dit een GS-bevoegdheid te laten zijn, zodat er op basis van het onderhandelingsakkoord direct doorgepakkt kan worden. Het is aan PS om te oordelen of zij dit inderdaad aan GS willen overlaten.
87. GroenLinks: In de verordening (1.5 lid 4) is aangegeven op welke wijze moet blijken dat aan de voorwaarden is voldaan. Het lijkt hierbij om louter procesmatige voorwaarden (gezamenlijk ontwikkelkader en werkwijze vastgesteld) te gaan. Zou het niet logischer zijn om juist hier vanuit de provincie te experimenteren met sturing op kwaliteit, m.a.w. de inhoudelijke richting mee te geven aan dat ontwikkelkader op basis van ruimtelijke kwaliteiten (zie ook vraag 1b t/m 1e)?
Antwoord: GS hebben er in hun voorstel voor gekozen om vooraf niet te sturen in waar het kader en de werkwijze over moeten gaan, maar dit aan het gezamenlijke initiatief, waar GS ook bij betrokken zijn, over te laten. Vanzelfsprekend zullen GS in de praktijk ruimtelijke kwaliteit als een belangrijk element in gaan brengen, naast andere onderwerpen die voor het gebied of het thema van het experiment belangrijk zijn.

2. Landelijk gebied

88. GroenLinks: Waarom wordt het artikel in de PRV over TOP en subTOP geschrapt?
Antwoord: De TOP- en subTOP-gebieden maken deel uit van het NNN en zijn gericht op hetzelfde provinciale belang. De effecten van ingrepen in de NNN op de natuurwaarden van deze gebieden moeten dus sowieso al beoordeeld worden. Uit oogpunt van eenvoud en eenduidigheid van regelgeving zijn deze gebieden daarom geschrapt. Daarmee vervalt ook de bufferzone, maar het NNN als geheel kent een dergelijke zone ook niet. Daarbij komt, dat de bescherming van de TOP- en subTOP-gebieden een reguliere taak van de waterbeheerder is. Een bufferzone is niet het juiste instrument hiervoor. In de PRS vragen wij de gemeenten (en de waterschappen) te voorkomen dat schade ontstaat aan verdrogingsgevoelige natuur.

Artikel 2.1 Agrarische bedrijven

89. GroenLinks: T.a.v. uitbreiding landbouwbedrijven en vrijkomende agrarische bebouwing wordt in de ontwerp-herijking gemist dat ofwel benutting van vrijkomende agrarische bebouwing ten behoeve uitbreiding capaciteit van een bedrijf van ofwel sanering van vrijkomende agrarische bebouwing alvorens uitbreiding op eigen perceel als voorwaarde wordt opgenomen. Waarom ontbreekt dit?

Antwoord: Wij sturen op uitbreiding van het agrarisch bouwvlak en niet op het gebruik ervan. Het efficiënt benutten van het bestaande bouwperceel en sloop van overbodige bebouwing zijn voorwaarden die gemeenten toe kunnen voegen aan onze voorwaarden voor uitbreiding van agrarische bouwvlakken.

90. GroenLinks: Eist de ladder voor duurzame verstedelijking dat stalcapaciteit in de omgeving benut moet worden bij een uitbreidingswens? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe is de voorliggende PRS/PRV daarmee consistent en is het nodig de mogelijkheid tot sanering te scheppen om zo toch uitbreiding op eigen perceel mogelijk te maken?

Antwoord: De ladder voor duurzame verstedelijking geldt niet voor stallen. Er zijn in Nederland wel discussies gaande om de bouw van nieuwe stallen via een soort salderingssysteem te koppelen aan de sloop van stallen elders. Dit is nog niet in beleid verwoord.

91. GroenLinks: Is de tijd al rijp om de voorwaarden in artikel 2.1 lid 5 ook toe te passen in lid 4 (en dus op elke uitbreiding)? Dit aangezien iedereen het er eigenlijk over eens is dat de landbouw die kant op zou moeten.

Antwoord: GroenLinks wil feitelijk voorwaarden stellen aan elke groei. Dit lijkt geen technische vraag, maar een politieke wens. Er is geen ruimtelijke aanleiding om het beleid (alleen een extra prestatie eisen bij groei die het reguliere familiebedrijf te boven gaat) te wijzigen. Verder is de beantwoording hiervan aan het politieke debat.

92. GroenLinks: Waarom wordt de eis (bijv. in lid 8) dat de uitbreiding noodzakelijk moet zijn voor de voortzetting van het agrarische bedrijf geschrapt?

Antwoord: Het gaat hier om een eis die voortkomt uit een goede ruimtelijke ordening (en dus een verantwoordelijkheid van de gemeente): elke nieuwe uitbreidingsmogelijkheid in een bestemmingsplan moet worden gemotiveerd, zeker als deze de reguliere bedrijfsgrootte ruimschoots overschrijdt. In de PRV stond een eis "noodzakelijkheid voor de voortzetting van het bedrijf". Deze eis is echter onvoldoende eenduidig en daarmee lastig te toetsen. Om die reden is deze geschrapt.

3. Landelijk gebied, verstedelijkingsverbod en uitzonderingen

Artikel 3.5 Kernrandzone

93. GroenLinks: N.a.v. lid 3: Waarom draagt het niet langer eisen van een integrale visie op de kernrandzone (maar te volstaan met een toelichting in het ruimtelijke plan) bij aan de genoemde noodzakelijke mindshift? Het artikel lijkt zo nog minder uit te gaan van een integrale visie op de kwaliteit van de kernrandzone als vertrekpunt, en juist meer te faciliteren dat de kwaliteit in de kernrandzone een 'moetje' is in de toelichting bij een gedroomd bouwplan. Kunt u in dit verband de woorden "Kortom, je weet wel." aan het einde van de toelichting duiden?

Antwoord: Mede gezien de beperkte gemeentelijke middelen en daardoor achterblijvende prioritering worden gebiedsvisies niet of nauwelijks meer opgesteld. Primair doel bij het versterken van kwaliteit in de kernrandzone is echter het opstellen van goede en uitvoerbare plannen. Reden om ervoor te kiezen de vereiste verantwoording primair onder te brengen in de bestemmingsplantoelichting. Het opstellen van een onderliggende, grotere visie verdient aanbeveling, maar vormt uiteindelijk een gemeentelijke keuze. Via periodiek ambtelijk overleg en ruimtelijke agenda's zullen wij het opstellen van brede, integrale kernrandzonevisies blijven stimuleren. De woorden 'kortom, je weet wel' staan er in voor de goede lezer.

94. GroenLinks: N.a.v. lid 2: Kunt u aangeven waarom de inhoudelijke voorwaarden in het oude artikel lid 2 zijn geschrapt en vervangen door veel globalere voorwaarden?
Antwoord: Mede op verzoek van gemeenten en mede gebaseerd op voortschrijdend juridisch inzicht is getracht om de regeling te verduidelijken en te vereenvoudigen. Daarnaast werkte de eis van een brede, integrale visie vooral belemmerend en is besloten om deze bij gemeenten te gaan bepleiten via het stimulerend spoor.
95. GroenLinks: Zouden de eisen van het nieuw voorgestelde artikel kernrandzones generiek geldend gemaakt kunnen worden als een eerste begin voor sturen op kwaliteit (zie vragen 1b t/m 1e)?
Antwoord: De eisen zoals opgenomen in het artikel kernrandzones gelden als tegenprestatie op het toch bouwen, ondanks het verstedelijkingsverbod. Deze kwalitatieve gebiedsbenadering vergt nog tijd om de denkwijze gemeengoed te laten worden en meer goede kernrandzones te ontwikkelen. Het artikel heeft betrekking op het object landelijk gebied op de PRV-kaart. De gemeenten hebben de mogelijkheid om de kernrandzone zo groot te maken als nodig is voor de kwaliteiten van een gebied
96. GroenLinks: En is het dan vervolgens niet noodzakelijk voor de kernrandzone (ofwel gebieden buiten de rode contour) echte kwaliteitsverbetering als uitgangspunt te nemen, en beperkte, afgebakende ruimtelijke verstedelijkende ontwikkelingen alleen toe te laten als deze ondersteunend (niet primair financieel, maar primair ruimtelijk-kwalitatief) zijn voor de realisatie van de beoogde kwaliteit?
Antwoord: Het zou inderdaad de ideale weg zijn als gemeenten eerst voor hun kernrandzones integrale visies opstellen, waarin enerzijds de te versterken kwaliteiten en anderzijds de financiële dragers zijn benoemd. In de huidige praktijk ontbeert het de gemeenten echter aan middelen om hieraan prioriteit te kunnen geven. Met uitzondering van enkele gesubsidieerde visies, wordt het opstellen van een ruimtelijk plan nu doorgaans gefinancierd door initiatiefnemers. Logischerwijs vormt hun ruimtelijk plan dan het vertrekpunt en wordt daar geschikte en voldoende kwaliteitsprestatie "bijgezocht". De aard, omvang en inpassing van het ruimtelijk plan dient vervolgens uiteraard aan te sluiten op de bestaande en te versterken gebiedskwaliteiten.

Geschrapt artikel Windturbines stedelijk gebied

97. VVD: Welke beperkingen gelden voor windturbines in het stedelijk gebied?
Antwoord: Geen. Dit was voorheen ook al zo. Toen was er een regel opgenomen om dit te benadrukken, maar die regel is feitelijk overbodig, omdat wij gemeenten dit zelf laten beslissen binnen de rode contouren. Om die reden is de betreffende regel geschrapt. In de PRS 2013 was dit wel opgenomen, omdat er nog een aanvullende reden was. Er waren namelijk stedelijke windenergie locaties (zoals Lage Weide) opgenomen, waarvoor het artikel beperkingen voor het grondgebruik aangaf, namelijk dat het gebied alleen geschikt is voor windturbines vanaf 60 meter (dit om te voorkomen dat het gebied verloren gaat aan kleine turbines).

Artikel 3.11 Groene contour

98. PvdD: Op pag. 20 (art. 3.11, lid 3) staat: een "ruimtelijk plan bevat geen bestemmingen en regels die tot gevolg hebben dat natuurontwikkeling in gebieden die van belang zijn voor het functioneren van het Natuur Netwerk Nederland onmogelijk wordt, tenzij: a. de ingreep voortkomt uit een groot openbaar belang". Wat moet worden verstaan onder "een groot openbaar belang", en op welke wijze en door wie wordt de grootte van dit belang gewogen? Wordt natuur zelf ook als groot openbaar belang beschouwd?
Antwoord: Een sluitende definitie voor dit begrip is er niet, maar het moet gaan om een maatschappelijk belang dat zo zwaar weegt, dat het de ingreep waarmee het realiseren van de natuurdoelstelling in het betreffende onderdeel van de groene contour onmogelijk wordt, rechtvaardigt. Dat belang zal door initiatiefnemer en betrokken gemeente moeten worden onderbouwd en deze onderbouwing kan door de provincie worden beoordeeld. Ook natuur is een groot openbaar belang, in ieder geval een provinciaal belang. Onderbouwd zal dus moeten worden waarom het belang van de ingreep op deze plek groter is dan het belang om ter plekke natuur te kunnen realiseren.

Artikel 3.16 Toekomstig bedrijventerrein.

99. SP: Punt 3. Hoe moeten we dit artikel zien in samenhang met de plannen voor kantoren die we hebben opgesteld in de Thematische Structuurvisie Kantoren? Waarom wordt er hier niet verwezen naar de TSK?
Antwoord: De TSK heeft alleen betrekking op zelfstandige kantoren. Lid 3 van dit artikel heeft betrekking op bedrijfsgebonden kantoren, de TSK heeft daar géén betrekking op.

Bijlage luchtvaartterrein

- 100.SP: 1. Gemotoriseerd luchtverkeer met een structureel karakter. Aan wat voor soort luchtvaart wordt gedacht? Hoe groot en zwaar zijn dan de vliegtuigen? Pas dan kunnen we bepalen of een afstand van 500 meter voldoende is bijvoorbeeld. Geluidshinder van 10% is al veel en kan ook in bepaalde gevallen onacceptabel zijn.

*Antwoord: In de op 2 juli 2012 vastgestelde Luchtvaartnota provincie Utrecht zijn ten aanzien van locatie en het gebruik van **nieuwe** luchtvaartterreinen met een structureel karakter de volgende eisen gesteld:*

- Bij het voorgenomen gebruik mogen er geen woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen (komen te) liggen binnen de 48 dB Lden geluidscoutour*
- Een nieuwe luchthaven dient minimaal 500 m afstand tot de dichtstbijzijnde woning of andere geluidsgevoelige bestemming in de zin van de Wet geluidhinder aan te houden;*
- Hiervan kan worden afgeweken indien wordt aangetoond dat de beoogde luchtvaartactiviteiten geen negatief effect hebben op de leefomgevingskwaliteit van woningen*
- Bij het voorgenomen besluit mogen er geen kwetsbare objecten als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen liggen binnen de 10-6 Externe veiligheidscontour (komen te) liggen. Gemotoriseerde luchtvaartactiviteiten (d.w.z. starten en landen) in de op kaart 8 (ontwerp PRV herijking) aangewezen gebieden zijn niet mogelijk indien de kernkwaliteiten, rust en stilte, van die gebieden significant worden aangetast.*

In onze provincie is maar op zeer beperkte schaal ruimte voor luchtvaartterreinen, zie kaart 8 PRV. Mocht dit in beeld zijn dan zal dit, mits het ruimtelijk inpasbaar is, de kleine luchtvaart zijn, zoals MLA terreinen en dan in zeer beperkte mate vanwege het feit dat vrijwel overal in de provincie wel woningen in de nabijheid zullen liggen.

Voor de bepaling van de geluidsbelasting van de vliegtuigen die mogen starten en landen op een luchtvaartterrein wordt gebruik gemaakt van door het ministerie van Infrastructuur en Milieu vastgestelde rekenregels (Regeling burgerluchthavens). De zwaarte van de vliegtuigen die op een luchtvaartterrein, zoals bedoeld in de Luchtvaartnota mogen starten en landen varieert afhankelijk van soort en type. Zo kan er sprake zijn van drones (vanaf 4 kg), MLA's (Micro Light Airplane), max. 450 kg, sleepvliegtuigen t.b.v. zweefvliegen (sleepvliegtuig Soesterberg is ca 600kg) etc. Bij het bepalen van de geluidsbelasting wordt rekening gehouden met type, gewicht etc.

De mate van geluidhinder is afhankelijk van het absolute niveau. De wettelijk gehanteerde normen zijn gebaseerd op de dosis effectrelatie die de mate van gehinderdheid weergeven.

Bijlage cultuurhistorie

- 101.SP: Pag. 34 Buitenplaatsen Amelisweerd. Er wordt hier gesteld dat een uniek rivierbos is met de hoogste bomen van Nederland..... Twee forten van de nieuwe Hollandse Waterlinie en ruim een miljoen bezoekers per jaar! Gaan we dit alles echt opofferen voor een extra rijbaan extra op de A27?

Antwoord: Dit is een politieke vraag die niet kan worden beantwoord in het kader van de herijking van de PRS en de PRV.

Bijlage Kernkwaliteiten landschap

102.SP: Pag.40 landschappen. O.A. het Groene Hart. Weggehaald is het woord Versterken. Dat vinden wij jammer. Versterken van de kwaliteit van dit landschap vinden wij belangrijk omdat er in de loop der tijd al veel is verdwenen en het Groene Hart gebied onder druk staat, niet in de laatste plaats door de bodemverzakking. Het bevorderen van de diversiteit van het landschap juichen wij toe.

Wij zien dat bij de meeste landschapsbeschrijvingen dit woord Versterken is verdwenen en dat vinden wij, nogmaals, geen goede zaak. Kan het woord Versterken teruggeplaatst en uitgevoerd?

Antwoord: De bijlage kernkwaliteiten is gerelateerd aan artikel 1.8 Landschap. Dit artikel verplicht gemeenten in hun bestemmingsplannen regels op te nemen die het de kernkwaliteiten van landschap beschermen en, daar waar het bestemmingsplan ruimtelijke ontwikkelingen toelaat, onevenredige aantasting van het landschap door deze ontwikkelingen te voorkomen. Laatstgenoemde formulering staat ook in de huidige PRV (na de Tweede partiële herziening). Het voorkómen van onevenredige aantasting verdraagt zich niet met een regel die tegelijkertijd de verplichting oplegt om regels op te nemen die de kwaliteit van het landschap versterken. De praktijk heeft geleerd dat dat laatste wordt geïnterpreteerd (ook door de Raad van State) om bij elke ontwikkeling, zelfs bij elk nieuw bestemmingsplan, een verbetering van de landschappelijke kwaliteit te garanderen. Een dergelijke tegenprestatie kan op zijn plaats zijn, maar dan alleen als het gaat om uitzonderingen op het verstedelijkingsverbod (hoofdstuk 3 van de PRV). Als een tegenprestatie gewenst is, dan is dat in de betreffende artikelen ook als een verplichting aangegeven. Het is nooit de bedoeling geweest om een dergelijke eis te stellen bij alle ontwikkelingen die in het landelijk gebied regulier toelaatbaar zijn. Om die reden is zowel in het artikel als in de bijlage het woord “versterken” geschrapt. Uiteraard laat dit onverlet dat de provincie gemeenten stimuleert, om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zodanig in te passen, dat deze als een verrijking voor het landschap kunnen worden aangemerkt. In de PRS is bij het provinciaal belang wel het streven naar een betere beleefbaarheid van het landschap genoemd. Bovendien zien wij het als onze provinciale rol om het versterken van de kernkwaliteiten bij ontwikkelingen te stimuleren.

Bijlage Wonen

103.SP: Graag wat meer informatie. Waarom wordt er in de ene gemeente de uitbreiding opgeschroefd en elders geschrapt? Voorbeeld: Houten +20 en Lopik -80, Vianen -1500 en Utrecht is ook geschrapt en PM in de plaats gezet, terwijl in deze regio de wachtlijsten heel groot zijn.

Antwoord: de toelichting is te vinden in de PRS, 6.2 en 6.5. Bij de kern 't Goy in Houten is een kleine uitbreiding toegevoegd aan het stedelijk programma, voor de uitbreidingslocaties bij Lopik en Vianen zijn inmiddels ruimtelijke plannen vastgesteld en daarmee opgenomen in het stedelijk gebied.

Toelichting artikel 2.4 Natuur Netwerk Nederland

104.SP: Pag . 57 compensatie nieuwe natuur derde lid sub b onder 2. Om verkleining van het NNN te voorkomen, zullen gedeputeerde staten aanvullend op het NNN een nieuw gebied als NNN aanwijzen, waar op een later tijdstip nieuwe natuur kan worden gerealiseerd. Dat op een later tijdstip stoort ons. Waarom dit niet meteen zo snel mogelijk gerealiseerd? De oude natuur wordt opgeofferd en er is dus “tijdelijk” minder natuur, hoe tijdelijk is tijdelijk dan?

Antwoord: Er wordt de mogelijkheid geboden om compensatie ook toe te staan door nog niet gerealiseerde natuur binnen het NNN te realiseren. Dit zou juist een versnelling betekenen van de realisatie van het NNN. Maar uitgangspunt van compensatie is ook dat het NNN kwantitatief in stand blijft: naast de realisatie van de natuur (binnen het reeds begrensde netwerk) moet ook een stuk toegevoegd worden aan het NNN zodat het totaal aantal hectare NNN niet vermindert.

Geconstateerde onjuistheid in de verstrekte versies:

PRS kaart 8, wonen en werken en PRV kaart 7, wonen en werken:

- ‘toekomstige woningbouwlocatie’ gemeente Houten kern 't Goy (20 woningen) is verkeerd aangeduid op de kaart: moet worden gesitueerd aan de noordwestzijde van de kern (ten noorden van de weg).